

БЕЗЛИЧНИ КОНСТРУКЦИИ В ЮРИДИЧЕСКИЯ ТЕКСТ НА ФРЕНСКИ ЕЗИК

Маргарита Руски
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

IMPERSONAL CONSTRUCTIONS IN THE LEGAL TEXT IN FRENCH

Margarita Ruski
Sofia University St. Kliment Ohridski

By limiting the opportunities for the agent to be expressed, impersonal constructions in the legal text provide implementation of the basic function of this type of text - changing people's behavior through the application of the norm. The action of law requires a high degree of objectivity and unconditional obedience to the authority of the institution. Of particular interest are structures that combine impersonal forms with the passive voice – these constructions depend on many semantic and syntactic factors.

Key words: impersonal, passive, agent, law, authority, deontic

В юридическия текст се наблюдава масово присъствие на безлични конструкции, което е в тясна връзка с основната функция на този вид специализиран текст (дискурс). Действието на закона се нуждае от висока степен на обективност и безусловно подчиняване на авторитета на инстанцията. Това се постига чрез употреба на структури, които свеждат до минимум усещането за субективност и за намеса от страна на събеседника. Целта е да се остави да „заговори“ законът. От друга страна, описването на дадено действие или въвеждането на някаква модалност чрез безлична конструкция има и друга роля – постигането на определена сбитост и плътност на информацията.

За нуждите на изследването са използвани примери от текстове на правото на Европейския съюз, предимно решения на съда и договори.

1. Определение на понятието „безлична конструкция“

Терминът „безличен“ според равнището, на което се разглежда (семантично, синтактично), се отнася до широк спектър от явления, но въпреки различните гледни точки никоя дискусия не подминава понятието подлог, неговия статут (семантичен или синтактичен), неговата съотнесеност към референциалния и синтактичния план. В рамките на самите конструкции, които се определят като безлични, има такива, в които „безличният“ подлог е с висока степен на абстрактност, служи единствено да посочи дадено „състояние на нещата“ (както *il* във френския език), а в други подложната позиция остава празна (става въпрос за т.нар. нулевосубектни езици, какъвто е българският език). От гледна точка на логиците, които изследват езика, отсъствието на подлог е някакъв вид „аномалия“ поради факта, че всяко съждение почива на неизбежната връзка подлог – предикат. Лингвистите от своя страна спорят за равнището, на което следва да се анализира езиковото явление – на синтактично фразово, като отделен залог, или на по-широко функционално-семантично.

По думите на Маяр (2008) двойката субект/предикат има своите дълбоки корени в гръцко-латинската култура, където двете понятия имат първоначално дискурсивен характер и дълго време се свързват с диалектиката и социалната реторика, преди да получат специфично значение в логиката и по-късно в граматиката. Ако правилата в логиката изискват по безусловен начин пълното осветляване на субекта, то в граматиката на фразата или в реториката на разказа субектът остава най-често скрит. Открива се не в повърхнинните, а в дълбинните структури, извлича се от контекста, от ситуацията или от културната памет. Както преди, така и днес той се конструира по думите на Маяр постепенно, чрез различни предикативни структури и на фразово, и на дискурсивно ниво.

Безличният глагол най-общо се определя като глагол, който не допуска наличието на подлог. Терминът „безличен“ до голяма степен получава своето значение през опозицията с „личен“ и това е напълно естествено, като се има предвид водещата роля, която играе категорията лице в граматическата система на индоевропейските езици. Но категорията „безлични изречения“ не се свежда единствено до присъствието на такъв глагол. Към безличните изречения се причисляват както изречения с безлични глаголи, така и изречения с лични глаголи, употребени в безлични конструкции.

Общата за всички безлични конструкции характеристика е, както вече споменахме, липсата на подлог, която липса се компенсира

чрез синтактични средства. Във френския език това е *il*, морфема, която се свързва с „безлична“ форма на сказуемото в трето лице, която е лишена от референциална стойност, няма анафоричен характер. Констатираният на пръв поглед алогизъм се дължи на следното противоречие, породено от различните възприятия на субекта. От една страна – субектът се явява основа на предикативните отношения в индоевропейските езици, където релацията субект/предикат е базисна за изречението, и поради това той се асоциира имплицитно с агенса, който може да провокира или контролира процеса. От друга страна – субектът се реализира под формата на това особено трето лице, което не препраща към никакъв разпознаваем референт (референциален обект). Поради тази странност безличните конструкции често се възприемат като маркирани, подобно на пасива.

2. Основни функции на безличните конструкции

Основните функции на безличните конструкции биха могли да се обединят по следния начин:

Безличната конструкция изтласква на по-ниска позиция първия аргумент, от подлог към пряко допълнение.

Des étudiants mangent dans le café.

Il mange des étudiants dans le café.

Безличната конструкция не само овакантява позицията на аргумента подлог, но не позволява тя да бъде запълнена (остава референциално празна).

Според някои автори (Берендонер 2000: 49) безличната конструкция има и конкретно влияние върху транзитивността (*Des gens viennent. Il vient des gens.*) Такова становище налага по-широка дискусия около понятието (ин)транзитивност. Но поради факта, че този аспект на безличните конструкции не представлява интерес за настоящото изследване, той няма да бъде обсъден.

Ако общият за всички безлични конструкции белег е „опразването“ на подложната позиция, то основната им функция, свързана с транзитивността, е редуцирането на агентивността, което може да се изрази в пълното заличаване на агенса, както е при безличния пасив.

Понижаването на агентивността е процес, който се осъществява по различен начин и в различна степен при различните конструкции, които са обект на изследването. Юридическият контекст мотивира употребата на тези конструкции на прагматично ниво.

3. Безличните конструкции в контекста на юридическия текст

3.1. Същност на безличната морфема *il*

Френският маркер за безлична конструкция, безличната морфема *il*, е получил множество етикети : морфема, като белег за 3-то лице (Тениер 1959), морфема-хоризонт с природен, ситуационен, социален характер (Вайнрих, цит. по Ботева 2003: 14), „нулев“ субект (Маяр 1994), отслабен „метаагенс“ (Ботева 2000). Корню отчита спецификата на юридическия дискурс и изтъква прагматичната функция на местоимението *il*, твърдейки, че то не посочва никого, следователно действието се отнася до всички (Корню 1990: 279). Липсата на референциална съотнесеност поставя юридическата норма, юридическото правило в абстрактен план, превръща я в „обективна реалност“, в подобие на „всеобща истина“. Смятаме, че в перспективата на юридическия текст този метаагенс поставя по-скоро специфична рамка, плоскост, платформа, където се осъществява действието на нормата.

3.2. Деонтични модални глаголи

Безличните конструкции, които са от особено значение за осъществяването на основната функция на юридическия текст, а именно подчиняването на поведението на хората на определени норми, изразители на „властта“, на „волята“, на „авторитета“, включват – от една страна – конструкции с деонтични модални глаголи, а от друга страна – пасивни конструкции на модални и немодални глаголи. Докато първата група е обособена на семантичен признак и това определя пряката връзка с целите на юридическия текст, то втората включва по-широк кръг лексика, ограничена само от възможностите за пасивация и за вписване в безлични конструкции. Ако деонтичните модалности изразяват оценка по отношение на бъдещото осъществяване на действието съобразно с нормата, то пасивът посочва резултатите от реализирането на това действие. Пасивните конструкции позволяват определено структуриране на информацията, чиято мотивация се разполага на прагматично ниво.

Основните модалности в юридическия текст, тези, които са носители на неговата същност, са деонтичните модалности (задължение, разрешение, забрана), изразени чрез конструкции, включващи както деонтични модални глаголи, така и предикативни изрази с модални съществителни и с модални прилагателни. В литературата деонтичните модалности се определят като „вътрешнопредикативни“ поради капацитета им да модализират съдържанието на предиката. Деонтичната оценка има за цел да предизвика промяна в

самия процес, който е ситуиран в бъдещето, за разлика от епистемичните модалности (определяни като „външнопредикативни“), чиято оценка се отнася до вече осъществени във времето действия и процеси.

Понятиятната система на деонтичната логика гравитира около термина *норма*, включващ предписание и поведение. Предписанието и поведението от своя страна предполагат *време* и *индивиди*. С други думи, нормата съдържа определено предписание, отнасящо се до индивидите, чието поведение се реализира във времето. Разлагането на съдържанието на понятието *норма* позволява да се уточнят връзките между отделните компоненти и тяхното изразяване на ниво изречение. Наричаме съвкупността от отделните компоненти на нормата *схема на нормата* (Руски 2008). Разграничаваме *съдържание на нормата*, което включва *деонтична оценка*, свързана с отделните деонтични стойности (задължително, незадължително, забранено, разрешено), и *оценяван факт*, или факта, за който се отнася задължението, забраната, разрешението. Но нормата и нейното приложение са немислими без човешката рамка. Индивидите са в различно отношение спрямо нормата. Има автор на нормата, или *деонтичен източник*, и *адресат на нормата*.

4. Видове безлични конструкции в юридическия текст

И така безличните конструкции, които са обект на настоящия доклад поради значимостта си в юридическия текст, оформят две групи : деятелно-безлични и страдателно-безлични конструкции.

4.1. Деятелно-безлични конструкции

4.1.1. Първични деятелно-безлични конструкции

При тези конструкции механизмът, който овакантява позицията на подлога, има *семантичен* характер. Става въпрос за глаголни лексеми, които изключват априорно наличието на какъвто и да е номинален подлог. Модалният глагол *falloir (il faut)* и няколко конструкции като *il est à, il y a lieu de*.

- (1) *En cas de réponse affirmative à cette question, il y a lieu de donner l'interprétation suivante...*(C-262/11)

4.1.2. Вторични деятелно-безлични конструкции

При глаголите с двойна употреба, лична и безлична, изборът обикновено има определена дискурсивна стойност. В тези случаи механизмът на опразване на референциалното съдържание на *il* има *синтактичен* характер (Маяр 1994):

(2) *Il ressort de la demande de décision préjudicielle ainsi que des observations soumises à la Cour que la totalité des transferts en cause au principal [...] (C-1/11)*

(3) *[...] il découle de l'article 8, paragraphe 9, du règlement de base que l'application d'un droit antidumping intervient automatiquement en cas de retrait par la Commission de l'acceptation d'un engagement... (C-552/10 P)*

Безличните конструкции с модално деонтично значение включват преди всичко безлични употреби на модални глаголи (*il convient de, il appartient à*) (4), (5), (6) и атрибутивни конструкции на базата на модални прилагателни (*il est nécessaire, il est exigible, il est obligatoire*) (7), (8).

(4) *Eu égard à ce qui précède, il convient de répondre à la question posée [...] (C-139/11)*

(5) *Aux termes du quinzième considérant du règlement n° 1013/2006, il convient d'assurer un niveau minimal de surveillance et de contrôle [...] (C-1/11)*

(6) *La procédure revêtant, à l'égard des parties au principal, le caractère d'un incident soulevé devant la juridiction de renvoi, il appartient à celle-ci de statuer sur les dépens. (C-1/11)*

(7) *[...] il ne suffit pas qu'ils soient utilisés dans un contexte médical, mais il est encore nécessaire que leur destination, définie par leur fabricant, soit spécifiquement médicale. (C-219/11)*

(8) *[...] il est nécessaire d'effectuer des inspections en application de l'article 20 du règlement. (T-135/09)*

Почти всички модални деонтични прилагателни имена могат да фигурират в такава конструкция. В тези случаи безличната форма *il* препраща към анонимен източник на модална оценка, свързан с много обща ситуационна рамка, която е все пак разпознаваема в специфичния контекст. Адресатът на нормата е експлициран в рамките на подчиненото допълнително изречение или се подразбира от контекста в случаите с инфинитив. Следователно, когато безличната атрибутивна конструкция въвежда инфинитив, и източникът на модална оценка (авторитетът), и адресатът на нормата са имплицитни за сметка на самата оценка и на оценяваното действие. Модалността придобива по-общ характер, обективността е по-категорично изразена, тъй като човешкият фактор отсъства.

(9) *[...] il est nécessaire de subordonner l'application de la suspension à certaines conditions (...) (61997J0348)*

4.1.2.1. Безлична употреба на глаголни предикати

Във френският език се наблюдава определено предпочитание към безличната употреба на модалния глагол пред перспективата инфинитивни или допълнителни подчинени изречения да заемат мястото на подлога, непосредствено пред глагола. А освен това се възприема като по-естествено подложната позиция да се заема от местоимение, дори и то да е лишено от референциална стойност.

(10) [...] *il incombe à la Cour d'interpréter le droit communautaire au regard de la situation factuelle et juridique telle que décrite par la juridiction de renvoi.* (61996J0108)

Съществен интерес представляват условията, които блокират построяването на безличната конструкция. Употребата на този вид конструкции се свързва най-често с определени непреходни глаголи, които могат да означават съществуване, поява, присъствие или локализация на даден референт (*entrer, arriver, venir, se trouver, rester* и т.н.). И наистина глаголи, чиято роля не се свежда единствено до въвеждане или представяне на нов дискурсивен референт или семантиката им не може лесно да се стесни до такава степен, трудно образуват безлична конструкция.

(11a) *Il y mange des étudiants.* (Kesik, цитиран от Льо Белек, 2009: 114)

(11б) **Il y bavarde des étudiants.*

Ако съпоставим примерите (11a) и (11б), ще установим, че двата глагола се свързват с различни условия на протичане на действието, което те назовават. В първия случай (11a) човек лесно си представя пространството или мястото, където студентите се хранят (двор, стол, кафе и др.). Във втория пример (11б) липсва специален тематичен контекст, който да е вътрешно присъщ за действието на глагола и който да предполага идеята за локализация в определено място. В този смисъл, изречено във връзка със студентския стол, първото изречение функционира напълно естествено като изказване. По този начин *manger* лесно се свежда до изразяване на присъствието на студентите, които се хранят. Подобна връзка между действието *bavarder* и някакво конкретно място липсва и поради това във второто изречение е налице определена неяснота, има усещане за незавършеност.

Наличието на вътрешно присъща за глагола идея за локализация прави напълно логична употребата на обстоятелствени пояснения за място и време при безличните конструкции. В тези случаи глаголт губи специфичната си семантика и функционира като вид копула

(Корниш 2008: 125), която единствено маркира съществуването и местонахождението на даден референт в контекста.

Модалните глаголи, които изразяват определена оценка, в огромното си мнозинство са преходни. Освен това трудно биха могли да ограничат семантиката си до посочване на дадено съществуване или наличие на факт. Поради това те не се срещат в деятелно-безлични конструкции.

4.2. Страдателно-безлични конструкции

Пасивацията е процес, при който агентивността губи комуникативното си значение за сметка на засегнатата страна, пациенса. В контекста на юридическия текст пасивните конструкции в повечето случаи маскират агенса (инстанцията, институцията, закона, съдията, законодателя и др., които са носители на юридическия авторитет и на правната сила), като по този начин зазвучава гласът на самия закон, и то по един обективен и безусловен начин.

(12) *Le Parlement européen et les parlements nationaux sont tenus informés des travaux.* (Art.71, TFUE)

(13) [...] *elle a été condamnée au paiement d'une amende ainsi qu'aux dépens...* (C-89/11 P)

В множество случаи пасивната конструкция е тази, която прави възможно реализирането на безличната конструкция. Иначе казано, опразването на подложната позиция се осъществява след определени промени по пътя на пасивацията. Примерите (14б), (15б) илюстрират блокирането на деятелно-безличната употреба, докато пасивът (14а), (15в, г) открива пътя към овакантияването на подложната позиция и формалното ѝ заемане от морфемата *il*.

(14а) *Il (lui) est demandé (à tout le monde) de remplir les formulaires [...]*

(14б) * *Il (lui) demande de [...]*

(15а) *La directive permet aux ressortissants étrangers un prolongement du séjour.*

(15б) * *Il permet aux ressortissants étrangers un prolongement du séjour.*

(15в) *Un prolongement du séjour est permis aux ressortissants étrangers.*

(15г) *Il est permis aux ressortissants étrangers de prolonger le séjour.*

Когато глаголът е преходен, *il* става референциално наситен, придобива агентивен характер и безличната конструкция изгубва своя

смисъл. При съчетаването на безличната конструкция с пасивна, формата е пасивна, но залогът не е пасивен, тъй като пациенсът запазва позицията си на допълнение, а не заема позицията на подлог. Съчетаването на безличните форми с деятелни и пасивни конструкции води до различен резултат в зависимост от синтактичните качества на глагола (преходен или непреходен). Непреходните глаголи безпроблемно влизат в безлична конструкция, като по този начин претърпяват особен вид конверсия, започват да функционират като преходни. В същото време, преходните глаголи са обект на двойна манипулация – чрез пасивацията агентивността отслабва за сметка на пациенса, който е повдигнат комуникативно. При следващата операция на опразване на подложната позиция пациенсът е върнат на първоначалната си позиция, губейки комуникативната си сила за сметка на постигнатия резултат, а агенсът е заличен от конструкцията.

4.2.1. Страдателно-безлични конструкции на немодални глаголи

Безличните предикати, блокирани в трето лице единствено число, дават възможност вниманието да се насочи директно към процеса и към новата реалност, която произтича от него. В същото време участниците губят комуникативното си значение – пациенсът е изтласкан на заден план, а агенсът е игнориран.

(16) [...] *qu'il est permis de considérer que ...* (C-89/11 P)

(17) *Comme il a été exposé aux points 3 et 5 ci-dessus [...]* (T-135/09)

Пасивно-безличните конструкции се смятат от редица автори за предимно безлични, а не толкова за пасивни поради факта, че основната им функция е фокализация на цялостния процес, а не само топикализация на един от участниците. Но все пак възможностите, макар и рядко, агенсът да бъде изразен под формата на допълнение, както и пасивната форма на глаголният предикат (*être + p.p.*), са до голяма степен доказателство за равнопоставеността на двете лица на въпросните конструкции, пасивност и безличност, в процеса на тяхното съчетаване. От друга страна, пасивацията, както стана ясно, улеснява построяването на безлична конструкция при определени глаголи.

По принцип безличният пасив не поставя формални пречки пред изразяването на двата аргумента. Но ако пациенсът има повече шансове да бъде назован (18 а, б), то агенсът е системно изключван от конструкцията, като най-често той остава напълно предсказуем в дадения контекст. С отстраняването на двата аргумента и като по този начин се отстъпи място на резултата от процеса, действието на закона изглежда по-категорично и безспорно.

(18) *Pour permettre d'atteindre les objectifs définis à l'article 39, il peut notamment être prévu dans le cadre de la politique agricole commune:*

a) *une coordination efficace des efforts entrepris dans les domaines de la formation professionnelle...*

b) *des actions communes pour le développement de [...] (Art.41 TFUE)*

Елиминирането на пациенса и на агенса не е без последици за въпросната конструкция. Твърде общият, неутрален и абстрактен характер на морфемата *il* ѝ отнема някои синтактични способности, поради което присъствието на допълнителна информация под формата на допълнения и преди всичко на обстоятелствени пояснения се оказва задължително. Те оформят рамката, в която става възможно осъществяването на действието на закона.

(19) *[...] la Loi fondamentale garantit, ainsi qu'il a été exposé au point 13 du présent arrêt... (C-1/11)*

(20) *Cela étant, il ne saurait lui être reproché, dans le cadre du sixième moyen, d'avoir décidé, notamment aux points 84 à 86 de l'arrêt attaqué, de ne pas compléter ces éléments [...] (C-89/11 P)*

4.2.1. Страдателно-безлични конструкции с деонтични модални глаголи

Ако всички деонтични глаголи (пряко преходни) безпроблемно се поддават на пасивация, то някои особености свеждат до минимум възможностите за изместване на същинския агенс от позицията на подлог и заместването му с безличното *il*. Става въпрос за фактори, свързани главно със семантиката на глаголната лексема (типа процес – Фукс 1991: 55), но също и със семантичните характеристики на аргументите на глаголния предикат (наличие или отсъствие на качеството *одушевен* – Ескенази 1968: 105), които възпрепятстват пасивно-безличните трансформации на деонтичните модални глаголи.

Ако приемем, че пасивно-безличните конструкции са резултат от две последователни операции, които са независими една от друга, но които се наслагват една върху друга, бихме могли да формулираме следната хипотеза.

При трансформацията на изречението от деятелен в страдателен залог пациенсът получава привилегирована позиция, той е обект на топикализация. При последващата операция на опразване на подложната позиция и въвеждане на безличния подлог „метаагенс“ *il* същият този пациенс е „върнат“ („понижен“) на първоначалната си позиция и получава отново статута на втори аргумент. На пръв поглед

втората операция неутрализира ефекта от първата. Но всъщност съчетаването на безличната конструкция с пасивната носи определени последици. Акцентът вече е поставен върху постигнатия резултат, а пациенът отива не само на втори план, но и силно „избледнява“ от комуникативна гледна точка. Пациенът се назовава дотолкова, доколкото неговото присъствие е нужно да се „легитимира представяният процес“ (Ботева 2000: 64). При деонтичните модални глаголи обезличаването му не се толерира, тъй като то води до пренебрегване на основен елемент от схемата на нормата, а именно адресата. Носейки семантичния белег <човек>, пациенът при модалните глаголи трябва задължително да бъде назован. Той не може да бъде неопределен.

Съдържанието на деонтичните модални глаголи не би могло да се сведе единствено до отбелязване на нечие съществуване или локализация, особено в случаите, когато подлогът и допълнението са одушевени лица и носят белега <човек>. Семантичната характеристика <човек> изисква голяма информационна натовареност на глагола, чрез чието действие субектът и обектът се „реализират“. Одушевеният подлог е реален вършител или подбудител на действието и поради това се нуждае от прецизно посочена конкретна информация, свързана с глаголното действие. Прякото допълнение с характеристика <човек> също изисква определена информационна тежест, особено като се има предвид юридическият контекст, където обектът и субектът представляват човешкият фактор, на който се опира нормата.

Наблюденията показват, че глаголите с пряко допълнение, притежаващо белега <човек>, блокират трансформацията – *obliger (qn de)*, *contraindre (qn de)*, *exempter (qn de)*, *soumettre (qn à)* и т.н. В тези случаи свиването на семантичната характеристика на глаголната лексема е недопустимо.

(21a) *La loi oblige le citoyen à respecter les délais.*

(21б) *Le citoyen est obligé par la loi de respecter les délais.*

(21в) **Il est obligé le citoyen de [...]*

(21г) **Il est obligé un citoyen de [...]*

От друга страна, безличната деонтична конструкция е напълно приложима към деонтични глаголни предикати с пряко допълнение, което не носи семантичния белег <човек> – (*défendre qch à qn*, *interdire qch à qn*, *interdire qch à qn*, *prescrire qch à qn* и т.н.).

(22a) *Le règlement prescrit un délai de deux mois aux demandeurs d'emploi.*

(22б) *Il est prescrit un délai de deux mois aux demandeurs d'emploi.*

В тези случаи отсъствието на белега <човек> позволява екзистенциално тълкуване на предиката. В конкретния пример е налице определен срок, чието съществуване е модализирано.

Интересно би било да се изследват причините, поради които при определени модални глаголи подобна трансформация става възможна едва след като прякото допълнение с неодоушевен характер се замести с инфинитивна конструкция или подчинено допълнително изречение. Такова проучване навярно ще осветли по-пълно процесите на трансформация, като добави нови параметри към условията на тяхното реализиране.

(23а) [...] *il leur est toutefois interdit d'examiner l'état de la vision de leurs clients* [...] (61996J0108)

(23б) *Le règlement interdit l'examen de l'état de la vision de leurs clients.*

(23в) **Il est interdit l'examen* [...]

(24 а) *Permettre qch à qn. Le règlement permet le séjour au citoyen.*

(24б) *Le séjour est permis au citoyen.*

(24в) *Il est permis le séjour au citoyen. / ? Il est permis un séjour au citoyen.*

(24г) *Il est permis au citoyen de séjourner.*

(24д) *L'entrée est permise aux membres de la famille. Il est permis aux membres de la famille d'entrer.*

Очевидно е, че наборът от фактори, които обуславят възможностите за построяване на безлични конструкции с деонтични модални глаголи, представлява сложно съчетание от семантични характеристики и синтактични ограничения и зависимости.

При безличните конструкции агенсът губи своята сила, глаголят губи своя динамизъм и на преден план излиза екзистенциалният смисъл.

5. Заключение

Основният извод, който може да се направи е, че както деятелно-безличните, така и пасивно-безличните конструкции имат като основна комуникативна функция фокализация на процеса. Чрез тях дадено състояние на нещата, дадена цялост се представят като нова информация от дискурсивна гледна точка. Агентовността е силно понижена за сметка на действието (при деятелно-безличните конструкции) или резултата от него (страдателно-безличните конструкции).

Опозицията одушевен/неодушевен влияе върху тълкуването на глаголният предикат, неговата информационна наситеност, като по този начин определя възможностите за построяване на безлична конструкция.

Юридическият контекст подсилва необходимостта от отстраняване на агенса поради основните цели на юридическия текст от гледна точка на прагматиката. Възможностите за ограничаване на агентивността са различни при различните видове безлични конструкции.

ЛИТЕРАТУРА

- Ботева 2000:** Ботева, С. *Глаголът във френския и българския език*. София: ИК „Колибри“, 2000.
- Берендонер 2000:** Berrendonner, A. Que reste-t-il de nos actants?. // *Le paradoxe du sujet. Les propositions impersonnelles dans les langues slaves et romanes*. Cahiers de l'ILSL, n° 12. Patrick Sériot et Alain Berrendonner (eds). Lausanne: Presses Centrales de Lausanne, SA, 2000, 43 – 53.
- Ескенази 1968:** Eskénazi, A. Note sur les constructions impersonnelles du français contemporain. // *Revue romane*, III, 1968, 2, 97 – 115.
- Корниш 2008:** Cornish, F. L'absence de prédication, le topique et le focus : le cas des phrases 'thétiques'. // *Faits de langues: Revue de linguistique. La prédication*. Ed. Jean-Marie Merle. 2008, n°31 – 32, 121 –131.
- Корню 1990:** Cornu, G. *Linguistique juridique*. Paris: Montchrestien, 1990.
- Льо Белек 2009:** Le Bellec C. *La diathèse verbale dans trois langues romanes: vers une description dans le cadre de la Grammaire Fonctionnelle Discursive*. Thèse de doctorat. Université de Toulouse, 2009; http://tel.archives-ouvertes.fr/docs/00/74/72/56/PDF/ThA_se_C._Le_Bellec.pdf
- Маяр 1994:** Maillard, M. Concurrence et complémentarité de *il* et *ça* devant les prédicats impersonnels en français contemporain. // *L'information grammaticale*, 1994, n° 62, 48 – 52.
- Маяр 2008:** Maillard, M. Y a-t-il prédication sans sujet ni verbe? // *Faits de langues: Revue de linguistique. La prédication*. Ed. Jean-Marie Merle. 2008, n°31 – 32, 23 – 32.
- Руски 2008:** Rouski, M. *Les marqueurs lexicaux de modalités déontiques dans les textes du droit communautaire*. Sofia: Polis, 2008.
- Тениер 1959:** Tesnière, L. *Eléments de syntaxe structurale*. Paris: Klincksieck, 1959.
- Фукс 1991:** Fuchs, C. *La typologie des procès*. Paris: Klincksieck, 1991.